

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжкультурна комунікація в соціокультурній сфері

Перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність D3 «Менеджмент»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри
управління соціокультурною
діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжкультурна комунікація в соціокультурній сфері
Рівень вищої освіти	Перший (Бакалаврський) рівень
Викладач (-і)	Качмар Олександра Василівна, доктор філософських наук, професор кафедри управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту, професор
Контактний телефон викладача	+380678829592
Е-mail викладача	oleksandra.kachmar@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибірковий
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні аспекти комунікації в міжкультурному середовищі. Навчальна дисципліна «Міжкультурна комунікація в соціокультурній діяльності» розкриває питання культурологічного, лінгвістичного, етичного, психологічного, професійно-прикладного аспектів міжкультурної комунікації, типів культур, моделей комунікативної поведінки в міжкультурному середовищі, особливостей вербальної та невербальної взаємодії мовців у процесі діалогу культур і вказує на шляхи забезпечення взаєморозуміння та налагодження ефективного комунікативного процесу</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є розкриття теоретичних основ міжкультурної комунікації як соціокультурного та лінгвістичного феномену, особливості її прояву в умовах глобалізації та формувати здатність студентів до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки у процесі соціокультурної діяльності та застосування знань для забезпечення взаєморозуміння у практичній діяльності.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з міжкультурною комунікацією як науковою категорією та її осмисленням провідною науковою думкою, проблемами міжкультурної комунікації у культурологічному та лінгвістичному аспекті; формувати культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки у процесі соціокультурної діяльності та роботи в міжкультурному середовищі.</p>	
4. Загальні та фахові компетентності.	

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК. 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК. 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК. 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК. 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК.10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК. 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК. 14.Здатність працювати у міжнародному контексті.

СК. 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК. 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК. 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК. 13.Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК.14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН. 1.Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН. 2.Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН. 10.Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН. 11.Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН. 13.Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН. 15.Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

5. Організація навчання навчальної дисципліни

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16 год
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6 семестр	D3 «Менеджмент»	3 рік	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин
------	-----------------

	лекції	заняття	самоств.роб.
Тема 1. Міжкультурна комунікація як наука про спілкування різних національних та мовно-культурних спільнот	2	2	10
Тема 2. Основні категорії міжкультурної комунікації	2	4	10
Тема 3. Типи культур у процесі міжкультурної комунікації та соціокультурної взаємодії	2	2	10
Тема 4. Фактори відмінності між типами культур	2	2	10
Тема 5. Види, типи, форми, моделі міжкультурної комунікації. Вербальна комунікація, невербальна комунікація.	2	2	10
Тема 6. Міжкультурні стилі комунікації	2	2	5
Тема 7. Інклюзивна культура як чинник міжкультурної комунікації в соціокультурному просторі	2	2	5
Загальна	14	16	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>Форми контролю знань студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний; • підсумковий семестровий (підсумкова контрольна робота). <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки, отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 40%).</p> <p>Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі письмової контрольної роботи. На підсумковий семестровий контроль</p>
-----------------------------------	--

	вносяться питання, що передбачають перевірку розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 30 балів.
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота складається із трьох теоретичних та одного практичного завдання.
Практичні заняття	Робота на практичному занятті оцінюється за 100-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи	Робота виконана на певну тему обсягом не більше 4 сторінок.
Академічна доброчесність	Робота виконана на певну тему обсягом не більше 4 сторінок Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Це означає, що всі здані роботи є результатом вашої розумової праці та творчості. Якщо ви подали роботу когось іншого, повністю або частково, без належного цитування, завдання буде оцінене в 0 балів (без права перездачі).
Відвідування занять	Усі студенти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю. Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни, за винятком поважної причини у студента (документальне підтвердження) згідно «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (п.4)».
Неформальна освіта	Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, та інші, які відповідають програмі навчальної дисципліни. Рекомендовані: Edera Ukrainian Culture: Understanding the Country and its People Prometheus Культура та політика: багатозначність (взаємо)зв'язків.
8. Рекомендована література	

1. Горбач Н. В. Міжкультурні комунікації : навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 128 с.
 2. Лещук Г. Inclusive communication as a tool for the formation of inclusive culture: terminological analysis //Social Work and Education. 2021. Т.8. № 4. С.503-512.
 3. Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : зб. наук. праць / за ред. О. П. Кравченко. Полтава : ПДАУ, 2023. 306 с.
 4. Bennett M. J. Basic Concepts of Intercultural Communication. Boston : Intercultural Press, 2020. 256 p.
 5. Liu S., Volcic Z., Gallois C. Introducing Intercultural Communication: Global Cultures and Contexts. 4th ed. London : Sage, 2022. 392 p.
 6. Samovar L., Porter R., McDaniel E. Communication Between Cultures. 9th ed. Boston : Cengage Learning, 2021. 400 p.
 7. Архіпова І. М., Афанасьєв О. І., Василенко І. Л. Мовне втілення образу адресата в міжкультурному дискурсі . Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу. Львів–Торунь : Liha-Pres, 2022. С. 41-47.
 11. Бабій І. В., Бовкун Н. М. Проблеми мовної міжкультурної комунікації в сучасному суспільстві. Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу. Львів–Торунь : Liha-Pres, 2022. С. 52-58.
 12. Білицька В. М. Роль міжнародних освітніх програм у розвитку міжкультурної компетентності . Науковий вісник ХДУ. Серія: Германістика та міжкультурна комунікація. 2021. № 2. С. 112-118.
 13. Василишина Н. М. Професійна іншомовна комунікативна компетентність як складник міжкультурної взаємодії . Наукові записки. 2022. № 3. С. 76–83.
 14. Дем'янюк А. Ю. Національні стереотипи в міжкультурній комунікації . Соціокультурні студії. 2020. № 1. С. 33-39.
 15. Качмар О., Крицак О. Міжкультурна комунікація у соціокультурному просторі: виклики та стратегії ефективної взаємодії. Грааль науки: міжнар. наук. журнал.- Вінниця. /за матеріалами ІХ Міжнародної науково-практичної конференції An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinary . № 50. , 2025. С.274-280.
 16. Козак Л. В. Невербальна комунікація в міжкультурному просторі . Культура і сучасність. 2023. № 2. С. 97-103.
 17. Конюкова І. Я., Сидоровська Є.А. Тенденції розвитку міжкультурної комунікації в соціальних мережах. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. №4., 2022. С.21-25.
 18. Лисенко Л. В. Мовні та етнокультурні стереотипи як бар'єри міжкультурної комунікації . Науковий вісник ХДУ. 2020. № 1. С. 89-95.
 19. Матушевська Н. В. Когнітивно-прагматичні аспекти міжкультурної комунікації . Філологічні студії. 2021. № 4. С. 120-127.
 20. Міщенко М. Development of inclusive culture in society //modern Engineering and Innovative Technologies. 2024. № 32.С. 45-49.
 21. Deardorff D. K. Intercultural competence revisited / International Journal of Intercultural Relations. 2020. Vol. 74. P. 1–12.
 22. Kim Y. Y. Becoming Intercultural: An Integrative Theory of Communication and Cross-Cultural Adaptation. 2nd ed. Thousand Oaks : Sage, 2020. 280 p.
 23. Ting-Toomey S. Communicating Across Cultures. 2nd ed. New York : Guilford Press, 2020. 352 p.
- додаткова
1. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
 2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
 3. Закон України Про культуру від 14.12.2010 № 2778-VI https://kodeksy.com.ua/pro_kulturu.htm

4. Закон України «Про вищу освіту». (2014). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/1556-18>.
9. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: www.zakon.rada.gov.ua.
10. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні (від 15 травня 2013 р. № 386-р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагіату у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://cutt.ly/QeXSxE0n>
2. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/omcveh>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники). <http://www.nbu.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. <http://www.nbu.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. <http://lib.pnu.edu.ua/>
4. Онлайн-платформа для навчання EdEra: <https://study.ed-era.com/uk>

Викладач

проф. Качмар Олександра Василівна